

Redacțiunea Administrativă
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se pri-
mesoc. Manuscrise nu se re-
trimite!

Birourile de abonament:
Brașov, piața mare Nr. 22
Inserate mai primesc în Viena
Eduard Moser, Habsburgerstr. 10
(Otto Mass), Tenner, Schalk, Alois
Herrndt, M. Dukes, A. Oppel, J. Don-
enberg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Avon, Hanes, Eckstein, Bernat;
în Frankfurt: G. L. Dombay; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o serie
garni ndă pe o coloană 8 cr.
și 80 cr. șirbra pentru a pu-
blicitate. Publicări mai dese
supă tarif și învoială.
Esclame pe pagina III a
seroc 10 cr. v. a. sên 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIV.

"Gazeta" este în fă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe ună ană 12 fl., pe șee luni
6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe ună ană 40 franci, pe șee
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la tôte oficiale
postale din țtru și din afară
și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etagiul I.: pe ună ană
10 fl., pe șee luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe ună ană 12 fl., pe
șee luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Ună exemplar 5 cr. v. a. sên
15 bani.

Atâtă abonamentele câtă și
inserțiunile suntă a se plăti
înainte.

Nr. 78.

Brașov, Sâmbătă 6 (18) Aprilie.

1891.

Nou abonament

"GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu 1 Aprilie 1891 stilă vechin
s'a deschis nou abonament, la care în-
vitată pe toți amici și prijiitorii folei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 8 fl.
pe șee luni 6 fl., pe ună ană 12 fl.
Pentru România și străinătate: pe trei
luni 10 franci, pe șee luni 20 franci, pe ună
ană 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria: pe ună 2 fl., pe
șee luni 1 fl.
Pentru România și străinătate: pe ună 8
franci, pe șee luni 4 franci.

Abonarea se pôte face mai ușor și
mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou
să binevoescă a scrie adresa lămurită și
a arêta și posta ultimă.

Administrațiunea "Gazetei Transilvaniei".

Brașov, 5 Aprilie v.

De ună timp încoce, foile
unguresci aduc aprôpe dîlnic
sciri despre "grandioasă" mișcare,
ce s'a produs, sêu, mai bine dîs,
s'a pus la cale în sinul tineri-
mei universitare maghiare cu scop
de a demonstra în contra memo-
riului studenților universitari ro-
mâni din Bucuresci privitor la
situațiunea Românilor din Tran-
silvania și Ungaria.

Spre completarea acestor sciri,
ce le-am înregistrat și noi la
timpul sêu, împărțim acum
cetitorilor noștri ceea ce ne spune
"P. Napló." Junimea universi-
tară maghiară s'a adresat, dîce
numita fole, cătră directorul bi-
roului statistic Keleti, cerându-
ca să-i pună la dispozițiune datele
oficiale, cu cari se resfrângă acu-
sațiunile memoriului român. Ke-
leti, dîce "Napló", dovedesce cu
cifre, că între tôte naționalitățile

Români suntă aceia, cari sciu mai
puțin limba maghiară ca orî care
altă popor; dovadă prin urmare,
că nu-i maghiarizăză nimeni. Tot
pe basa "datelor" sale Keleti ar
voi să dovedescă, că Români dau
relativ cel mai mic contingent
pentru armată.

E ridicul a voi să te laudî cu
meritul aceluia, pe care lî declarî
de dușman; căci ce alta însemnă,
dēcă Keleti aduce puterea de re-
sistență a Românilor în contra
maghiarisărei ca dovadă pentru
pretinsele bune intențiuni ale stă-
pânirei unguresci față de elemen-
tul român?

Câtă pentru "datele" lui pri-
vitoare la darea de sânge a Ro-
mânilor, ele ar apăr și mai ridi-
cule, decât afirmarea de mai
sus, dēcă n'ar simți orî și cine
dinainte tendențiositatea și rêu-
tatea lor.

Destul, că se fac cele mai
desperate sforțări din partea Ma-
ghiarilor șovinisti spre a com-
bate imputarea, mai mult decât
fundată, că vor să ne maghiari-
seze. Așa de pildă nu se sfiesc
a recurge până și la cei mai pă-
cătoși rengați, cari nu mai au
nicăiri nici o trecere, și i rógă să
le ia în apărare cauza nedreptă,
ba le fac chiar ovațiuni demon-
strative numai ca să pôtă dîce, că
și un "Român de nascere", ca
Moldovan Gergely este de părerea
lor.

Cu acest fenomen straniu
psihologic va trebui să ne mai
ocupăm. Pentru astăzi obser-
văm numai, că nimic nu pôte
ilustra mai viu și mai bătător la
ochi svicolirile șoviste ale ce-
lor ce stau la spatele tinerimei
maghiare, decât ordinul minis-
trului Baross de a se detrage de-
bitul postală memoriului studen-

ților români universitari, despre
care ne vorbesce corerpondența,
ce-o publicăm mai jos.

CRONICA POLITICĂ.

— 5 (17) Aprilie.

Unele dîre rusesci scriu articuli vi-
olenti în contra României. Așa dîarul
"Swjet" scrie într'un articol violent
cu privire la iubileul de 25 de ani al
regelui Carol, următoarele: "Impărații
Germaniei și ai Austriei suntă așteptați
în Bucuresci (acéstă scire s'a desmîțit).
— Not. trad.) Ce rol vor juca Români
ortodocși față de potopul acesta al
elementului german? Până la sosirea
pe tron a regelui Carol a simpatizat
România totdeauna cu ostul, nici-odată
îns cu vestul Europei. E greu de pre-
vădută, ce schimbare vor lua lucrurile
în România. În Valachia "principele"
Carol e numai tolerat, în Moldova e
urgisit. În Moldova au apărut deja
proclamațiuni, ce se termină cu escla-
marea: "Jos cu streina dinastiă ger-
mană. Trăiască ună hospodar moldo-
vean!"

Dîarul "Kreuzzeitung" susține cu
tôte desmîțirile oficiose, că pregătirile
militare ale Rusiei suntă din ce în ce
mai amenințătoare. Strămătarea divisie,
rusesci 22, la frontiera galițiană, nu e
după cum se susține, îndeplinirea unui
plan vechi pentru concentrarea arma-
tei, ci după scirile cele mai nouă din Rusia
și din Viena, e o strămătare cu totul
nouă și nemotivată. Prin aducerea cor-
pului al 15-lea de armată din Cazan,
și a corpului al 12-lea din Caucaș la
granița prusiană și galițiană s'a îndepli-
nit programul de mai înainte. Noua
transferare a diviziei 22-a din Novgorod
la graniță e cu atât mai bătător la
ochi, fiindcă s'a făcut primăvera, pe
când altădată se făceau aceste trasferări
numai tîmna după manevre.

Se vorbesce prin cercurile politice
din Paris și din Roma, că ambasado-

dorul Italiei din Paris generalul Me-
nabrea își va da demisiunea. Se dîce, că
Visconti-Venosta va fi succesorul sêu.
În Paris va face o bună impresiune
numirea lui Visconti-Venosta, pentru-
că acesta este adevăratul părinte al acelei
politice a "mânei libere", prin care se
va rupe cu desăvîșire Italia de alianța
triplă. Dēcă va fi numit ambasador
la Paris, atunci se va stîrni ore-care
bănuială. Până când era Crispi ministru,
n'ar fi venit Visconti-Venosta nici-odată
la Paris, căci nu se putea presupune
despre el, că s'a convertit pe deplin
și sincer și a îmbrățisat politica triplei
alianțe.

SCRIRILE ȚILEI.

— 5 (17) Aprilie.

Proiectul de lege despre regularea
pensiunei învățătoresci e terminat și în
curînd va fi pus pe biroul camerei
deputaților.

**

Academia română va ține azi, Vineri,
în 5 (17) Aprilie, la ora 1 p. m. în nouă
sêu locală ședință publică. D-l G. Ba-
rșiu va cîti: "Momente din Istoria Tran-
silvaniei", vol. III, care se află sub ti-
par. Ochiire generală peste evenimen-
te n anul 1860. Mórtea cancelarului Br.
Samuil Iosika după prânțul luat la
Comitele Stefan Széchenyi. Sinuoider-
ea lui Széchenyi. Activitatea episco-
pului Andrei Br. de Șaguna, a lui An-
drei Mocsoni și a Br. Petrino, desvol-
tată în Senatul imperială din Viena la
1860 întru apărarea națiunei române, a bi-
sericee și a cultorei sale.

**

Mișcare de maghiarisare. Cetimă
în foile ungueresci: "Școla rom. cat. din
Gioroc" a aranjat dîlele aceste un
concert cu scopul de maghiarisare. Ce-
lor prezenți le-a cășunat o mare bu-
curia mulțimea copiilor de Valah, car
îmbracăți cu acest prilej în vesmin-
tele lor naționale, au cântat cu tôte

FOILETONUL "GAZ. TRANS."

Serbătorea Academiei române.

Bucuresci, 3 Aprilie v.

În Europa n'a fostă nici un
popor, de același sânge așa de
divisat și subjugat cum a fostă
poporul român în provinciile
Daciei.

Omnipotentul cancelar al
Austriei, principele Metternich, în
timpul când stéua sa lucia pe
cer, striga sus și tare, că din
Italia n'a mai rămas, decât o
simplă espresiune geografică.

Ei bine, pentru noi, în Orien-
tul Europei, era chiar și acéstă
espresiune cu desăvîșire ștersă din
cartea diplomatică a Occidentului
civilizat.

Divisați politicesce la trei mari
impărații: Austria, Rusia și Tur-
cia, cu două Hospodariate la Dună-
rea de jos, ducîndă o vieță, ca
vai de ea, Românul nu mai avea
nici un punct de razim al
sêu, de unde să pôtă coopera pen-
tru renascerea gloriei străbune,
căci chiar și actualul nostru cen-
tru de cultură, Bucurescii, numai

departe decât la 1854, fiindă îm-
părțit între străini în trei zône
neutre, bietul Român cânta du-
iesă:

"Dâmboviță apă dulce
"Cine bea nu se mai duce."

A dată Dumnezeu îns, ca
Dâmbovița adăpată din suferin-
țele pleiadei dela 1848, care a
mâncat pânea și a bătut apa
amară a exiliului, să vie mare și
să inee zônele neutre cu tôte ale
lor nelegiuite jurisdicțiuni și să
formeze pe țermurile sale o cu-
rată și puternică vieță națională
românescă, care ne-a restabilit
numele și chiar și espresiunea
geografică și etnică în charta di-
plomatică Europene.

Români, în urma rezultatelor
realizate de acea pleiadă, a căreia
memoriă va rămâne neștersă în
istoria renascerei noastre, au înain-
tată atât de mult în aceste ul-
time decenii ale seculului nostru,
încât și-au format și un centru
de cultură și activitate literară în
Hospodariatele de odinoră, consti-
tuite astăzi la gurile peninsulei
Balcanice într'un valoros regat
cu mărța Dinastiă a Hohenzol-

lerilcr, în mâinile căroră ei în-
șiși, de bună voiă și-au încredin-
țat sôrtea și cari, trecînd prin
grele împrejurări ne-au condus
cu înțelepciune, însă cu bărbăție din
ce în ce mai mult spre a ne re-
ocupa terenul pierdut.

Din aceste frământări s'a nă-
cută acum 25 de ani și Academia
Română, a căreia jubileu s'a ser-
bat la 1 Aprilie curent sub aus-
piciile Majestății Sale Regelui Ca-
rol I și a Augustei Sale Dinastii,
care pôtă cel mai viu interes
înaintării neamului nostru în tôte
ramurile vieței publice.

La acéstă frumoasă serbătore
erau chemați toți membrii activi,
onorari și corerpondenți și învita-
rile aveau următorul cuprîns:

Stimate Domn și Coleg,

La 1 (13) Aprilie viitoră se împli-
nesc 25 ani dela decretul prin care
Locotenența Domnescă dela 1766 a pro-
mulgat Regulamentul pentru formarea
Societății literare române, oare s'a trans-
format în Academia Română de astăzi.

Academia a hotărît a serba la dîna
numită aniversarea împlinirei unui pătrar
de secol de esistență printr'o ședință
solemnă și printr'ună banchetă.

Avemă onore a Vê ruga să bine-
voiți a lua și Domnia Votră parte la
acéstă serbare a Academiei noastre,
care se mândresce de a Vê numera printre
membrii sêi.

Vê rugăm să binevoiți a ne însci-
ința până la 15 (27) Martie despre par-
ticiparea Domniei Vostre și să primiți
încredințarea prea distinsei noastre consi-
derațiuni.

Președintele Hașdeu. Secretarul gener. Sturdza.

Solemnitatea ședinței, avînd
a se publica în tôte cuprînderea
ei, în Monitorul Oficial, după care
nu veți întârția a o reproduce, eu
ca cronicar sincer, mă mărginesc
numai în descrierea interesantului
banchetă oferit de M. S. Regele
în palatul sêu Domnesc.

Invitările la acest prânț, sêu
mai bine dîs, la acéstă cină re-
gală sunau astfel.

"Din ordinul Majestăților Lor,
subsemnatul are onore a însciința pe
Domnul membru.... al Academiei Ro-
mâne, că este invitat la prânț, Luni
1 Aprilie 1891 la orele 7 sêra."

Șeful Statului Majoră Regesc, Ge-
neral Adjutant Barozzi.

Ținută: Gală.

"Sunteți rugați să binevoiți a rês-
punde."

insuflețirea „Szózat“-ului. — Bucuria acoasta a foilorunguresci cu greu oredem că e motivată, deoarece șcimă, că în Giorocă există școlă românească gr. or. și astfel ce ară căuta copii „de Valahia“ la școlă rom. cat. ungurescă? Așteptăm raportul.

Conventul general reformat și-a terminat discuțiile în ziua de 11 l. c. E de amintit rezoluțiunea, în urma căreia presiunile districtuale, ca comisiuni speciale voră avé să facă pașii necesari pentru ca să capete concesiune dela M. Sa ca sinodul să se întrunească cel mult până în Decembrie a. c., ér alegerile recerute să se facă în luna lui Noiembrie. Serbarea seculară a legii religioase din anul 1791 se va face în Dumineca premergătoare deschiderii sinodului.

Academia cehică de științe, se va deschide într'un mod solemn în ziua de 18 Maiu n. c. în Praga. La această serbare va asista și arhiducele Carolu Ludovic.

Cu privire la cele trei fete din Christianu mușcate de ună ună căne turbat, ni-se scrie din Budapesta, că au fost inoculate în institutul Pasteur.

Viitorul chelnerilor din Clușiu. Chelnerile din Clușiu dau nascere la seriose îngrijiri. În urma unui regulament sosit ăilele acestea dela ministeriul de comerț, „domnișorele“ chelnerile în scurtă nu voră mai puté funcționa în cafenele și în birturi ca dame de servițiu, decâtă numai decă voră dovedi, că suntă în rudenă de sânge cu proprietarul localurilor publice. Astfel numărul loră va fi forte redusă și cele ce nu voră puté dovedi acésta, de sine înțeles, voră fi dimise. Chelnerile, cari până acuma se bucurau pe acolo de ună mare renume, suntă îngrijate multă puțină de viitorul loră. Cele mai cu minte se mângăie și și diou, că în casul estremă voră intra în preparență pentru Kișdedovuri, de unde ieșindă voră deveni înfocate propagătore ale maghiarisării.

Concertu. Sâmbătă în 18 n. c. va da „Reuniunea de căutări germană“ din locu unu concertu (Lidertafel) în sala hotelului Centralu Nr. 1. Inceputulă la 8 ore sêra. Bilete de intrare à 50 cr. se potă găsi sêra la cassă.

Defraudare. Foile unguresci scriu, că Csillag Sándor, supraveghiătorul spitalului comitatensu din Oradea-mare, în

14 c. s'a insinuată benevolă la procuratură pentru-că a defraudat din banii spitalului. Procurorul numai decâtă l'a pus la umbră.

Henric Stanley. Din Bruxelles se scrie, că renumitul explorator al Africei, Henricu Stanley, va fi numit guvernator al statului Congo.

Prigonirea Memorandului studenților universitari români.

Stimate D-le Redactor! Cu tôte că-mi suntă destul de bine cunoscute nedreptățile, volnicile, ura neimpăcată și patima orbă, cu care ăi de ăi dau năvală asupra noastră uneltele scârboșului șovinism ungurescu, am dorit tôteș să vëdă, cum suntă aprețiate aceste suferințe ale noastre din partea fraților de dincolo de Carpați și de aceea, cu data de 19 Martie v. c. m'am adresat printr'o epistolă la d-lu S. Mehedinți, studentu universitaru în Bucuresci, rugându-l să aibă bunătate a-mi trimite și mie ună esemplar din „Memorandul studenților universitari români“ din Bucuresci.

Deși n'am onôrea de a fi în cunoștință personală cu d-lu Mehedinți, și nici d-sa nu mă cunoșce, totuși d-sa, ca frate de unul și același sânge, a avută bunătate de a da atențiune cererei mele, căci Joi, în 28 Martie v. unu om, pe care l'am trimis la oficiul postal din Supurul de jos (Also-Szopor) — unde este posta ultimă pentru comuna Unimăt — m' aduse ună avisu dela postă (átado-vevény), prin care mi-se făcea cunoscută, că la oficiul postal din Supurul de jos mi-a sosită o epistolă recomandată dela Bucuresci sub Nr. 2335.

Eu neașteptându altceva din Bucuresci, decâtă „Memoriul“ și așteptându-lă acuma cu dor, numai decâtă am și subscriș avisul de predare și îndată am și trimis după „Memoriu“ la oficiul postal. Ce mare imă fu însă mirarea și indignarea când trimisul vine îndereptă fără Memoriu și în locul aceluia imă aduce jumătate din avisul iscălit de mine, pe care erau scrise următoarele:

„19331 sz. miniszteri rendelet folytán megsemmisítés végett az igazgató-sághoz beterjesztett. Kövöry.“ Pe românește: „În urmarea ordinațiunii ministeriale Nr. 19331 s'a transmis spre nimicire direcțiunii postale în Oradea mare. Kövöry“ (poștașul din Supurul de jos.)

În mare nedumerire fiind de cele întâmplate ieri cu mine, sêu mai bine ăisă cu „Memoriul“ trimis mie, astădi dimineță, Vineri în 29 Martie v., numai

decâtă mă dusei la oficiul postal din Supurul de jos, ca să mă informeș despre sôrtea Memoriului trimis mie, cugetându, că doră și în Supurul de jos voră fi făcut, cum neașii studenți universitari unguři din reședința „Kultur-egylet“-ului au făcut în ăilele trecute, când au ars „Memoriul“ împreună cu „Gazeta Transilvaniei“ și „Tribuna“ bătându-le antăiu firesce cu bătul, căci veși Dômne astfel cere cultura ungurescă cea „înaltă“.

Ajungându la oficiul postal, poștașul (măestrul, directorul de postă) care de altmintrele ore-când a fost Român, cu obiceiuită-i curtuasiă și urbanitate imăspune, că densuslă numai decâtă, după-ce mi-a trimis avisul, a observat, că pe dosul „Memoriului“ adresat mie din partea nu șoiu cărui oficiu postal din țerele de sub corôna s-lui Ștefanu, stă scris, că conformă ordinațiunii ministeriale citate mai sus, se se espedeze nu șoiu unde voră vrea atotputerniciei din „Ungaria felix.“ Memoriul trimis mie, audiți, se se espedeze nu șoiu unde! Ne mai pomenit! Poftim, controlă!! Eu pretindă să mi-se arate ordinațiunea pomenită, și cereri mele se și face destul. Eată ordinațiunea voinicosului ministru, a d-lui Baross:

„Memoriul studenților universitari români“ cz. röpírat kitiltása. 19331. A Bukarestben megjelenő „Memoriu studenților rímăni universitari români“ cz. röpíratát a postán való szállítás k-d-vezménye a magyar szent korona országainak egész területére nézve megvonatván a kir. posta és távirde hivatalokat utasítom, hogy akérdéses röpíratot a kitiltott sajtóterméket módjára kezeljék. Budapest 1891 Márczius 24 Baross s. k.“

Pe românește: „Oprirea broșurei intitulate „Memoriul studenților universitari români“. 19331. Broșurei intitulate „Memoriul studenților universitari români“, care apare în Bucuresci detragându-i-se favorul de a fi transportată prin poștele din întregu teritoriul țerilor de sub corôna sf. Ștefanu (i. e. debitul postal), îndrumeză oficiile postale și de telegraf, ca să trateze broșura din cestiune în modul publicatiunilor oprite ale presei. Budapest 24 Martie n. 1891. Baross m. p. (Ministru de comunicațiune.)“

Totă cu modesta mea persoană s'a întâmplat și aceea, că trimițându-mi-se 20 exemplare din „Almanachul societății Rouănia Jună“ din Viena, pachetul în care au fostă pachetate Almanachurile, l'am primită dela oficiul postal din Supurul de jos defăcut; și pôte, că cutare-va „patriotă“ va fi socotit, că da decă suntă acolo cine șce ce gogorite, prin cari va fi periclitat statulă „național maghiar“, dér defăcându pachetul s'a înșelat. Poștașul

din Supurul de jos m'a comunicat, că acolo m'a sosită pachetul defăcut.

Se întâmplă și aceea, că nu primim nici din „Gazeta Transilvaniei“ tôteș numerii. De ce ore acésta?

Am aflat de bine a-le aduce aceste la lumină, ca să vadă on. publicu român, să vadă frații noștri de dincolo de munți și ei, și să vadă și înțelegă întrăga lume civilizată, cum se tracteză cu noi chiar și din partea oficiilor postale, cum suntem noi controlați din partea șovinismului ungurescu din acésta nefericită țera, cum ni-se pădescu până și pașii chiar, șorisorele, ba și ăiarele.

Vé rog, stim. D-le Redactor, bine voit a da locu acestei plângerii în multă prețuită „Gazeta Transilvaniei.“ Dealtfelă primiți ș. c. l.

Unimăt (com. Șlagiului), 29 Martie st. v. 1891. Antoniu Băliban.

Milanu și Natalia.

— 5 (17) Aprilie.

Scupștina în cele două ședințe din urmă a decis definitivă asupra raporturilor dintre părinții regelui Alecsandru. Sâmbătă, în 11 c. n. ministrii au ținută împreună cu regenta, o conferință care a durat până sêra și abia după aceea s'a început scupștina la care s'au prezentat tôteș deputații. Galerile au fost pline de publicu. După ce s'a cetit epistola exregelui Milanu, Catiel a cetit în numele presidentului rezoluțiunea luată în ședința clubului liberalu. În urma acestei rezoluțiuni exregele Milan și regina Natalia au să părăsescă țera. Garașanin a propus, oa scupștina să ia șimplu la cunoștință epistola lui Milan, căci—ăice—scupștina are lipsă de timp ca să studieze cauza. Nici o hotărâre a scupștinei nu pôte disconsidera art. 14 din constituțiune, care dă dreptu oricariu Șerbă să locușcă în Șerbia. În urmăre și regina Natalia are dreptul cetățenesc de a locui în țera și nu o pôte școte nimenea afară. Astfel s'au încuș discusiuni acute, cari au rezultată primirea rezoluțiunii cu majoritate de voturi. După acestea Pașici au răspuns la interpelațiunea lui Garașanin cu privire la contractul dintre regentă și exregele Milanu. Scupștina a luată răspunsul ministrului la cunoștință. Cu acéști privilegiu între Garașanin și liberali s'au iscată dinnou discusiuni vehemente, la cari s'au amestecat și galerile. Resultatulă fu, că scupștina a hotărât să dea lui Milan 1 milion de franci escomentare în rate lunare de câte 30,000 fl. cu 6% după acestea ședința a fostă ridicată în urma unui ucaș al regentei.

La 7 ore sêra, s'au întrunit în sala tronului vre-o 60 persoane, între cari am vëdută pe D-nii academicieni: D. A. Sturdza, N. Crețulescu, B. P. Hașdeu, Generalu Falcoianu, T. L. Maiorescu, I. Caragiani, I. Sbera, N. Quintescu, G. Chițu, V. A. Urechă, Papadopolu Calimach, Gr. Ștefănescu, Bacaloglu, Dr. Brândză, P. Poni, Dr. Felix, Gr. Cobălcescu, G. Barițiu, V. Babeșiu, V. Maniu, N. Densușianu, I. Vulcanu, I. Bianu, I. Slavici, Z. Boiu, Dr. V. Babeșiu, P. Grădișteanu, C. Esarcu, Lecomte de Nouy, Ionescu-Gionu, I. Calenderu, Spiru Haretu, St. Hepites, Dr. C. Istrati, Dr. Calenderu și alții.

Sala tronului era luminată cu lumină electrică și garnisită cu sofe și scaune îmbrăcate cu mătase albastră. Plafonul ne representă, în relief și în figură alegorice, armele țerii și ale Casei Domnitoare, armele județelor României, Pacea dela 1878 etc.

La orele 7 fixă, unu oficer de ordonanță anunță cu voce tare: „Vine Regele!“ Invitații

formară o lungă colônă și Regele pășese în sală în costum militar, avându în stânga pe principele moștenitor și la braț pe M. S. Regina, urmată de două dame de onore: D-ra Văcărescu și D-na Bengescu.

M. S. Regele salută pe cei prezenți cu complimentele obiceiuite și membrii Academiei se închină respectuos înaintea Augustului Domnitor, care a dată nenumerate probe de iubirea ce o are pentru limbă, istorie și literatură noastră națională.

M. M. L. L. Regele, Regina și în urmă Principele moștenitor, adresază pe rândă Academicienilor diferite întrebări. Întemplantărea a făcută ca să fiu mai aprôpe, și să audă pe M. S. Regele, întrebându pe D-lu N. Densușianu: decă face în fiă-care anu cercetări istorice? D-sa a răspuns că cea din urmă călătorie istorică-literară a făcut'o în 1887/8 spre a studia documentele vechi aflătore în arhivele din Ragusa, Vaticanu și Roma, unde a petrecut 7 luni.

Alteța Sa principele moștenitor întrebându-se cu D-lu V. Maniu, acéști veteranu luptător, se exprimă, ăicându, că prevedența protege România, că Germania are unu interesu politic și național, că România să existe independentă, nu numai pentru motivul, că germania ara aici o secundo genitură a Hohenzollerilor, dér chiar și pentru motivul, că decă ar căde România, au să cadă și provinciile Baltice, întindându-se influența Slavilor până la Marea Adriatică.

După aceste scurte însă importante convorbiri, colônă jubilară în frunte cu D-nii N. Crețulescu, G. Barițiu și D. Sturdza înșotescă pe M. M. L. L. în Sala de mâncare împodobită cu multă artă.

Loculă fiă-cărui invitat era indicat prin unu biletu pus pe farțuri cu numele persoanei și lângă fie-care farțuri era următorea listă de bucate și programă a pieselor ce s'au cântat în timpul cinei:

Diner

du 1 Avril 1891.

Potage tortu à la française.
Croquettes de ris de veau.
Sterlet froid sauce Riche.
Filet de boeuf à la Richelieu.
Vol-au-vent de bécasses.
Dinde et poularde truffées, rôties.
Salade.
Petits pois à l'anglaise.
Gâteau marquise.
Bombe glacée à l'ananas.
Dessert.

Programa

Musica Regimentului 8 de Ilmie.

I. „Marșul A. S. R. Prințului Ferdinandu“. Hübsch.
II. Cavatina din „Ernani“. Verdi.
III. Arii românești. Fotino.
IV. „Flora Valsu“. Conti.
V. Intrarea din „Lohengrin“. R. Wagner.
VI. Arii din „Romeo și Iulieta“ Gounod.
VII. Marșul din „Profet“. Meyerbeer.

În fruntea mesii era M. S. Regele, avându la dreapta pe d-lu N. Crețulescu și la stânga pe D-lu G. Barițiu. Lângă M. S. Regina locul de onore îl ocupă biroul Academiei: D-nii vice-președinți P. S. Aurelianu, B. P. Hașdeu

Cu privire la acesta se mai împărătesce următoarele:

La regina Natalia s'a intrunit un consiliu intim, la care au luat parte între alții generalul Horvatovici, colonelul Orescovic, Garașanin și Danic. Cu privire la noua situație, regina s'a hotărât, a rămâne și mai departe în Belgrad și nu va ceda decât forței brutale. Regele Milan va părăsi Vineri Belgradul.

Correspondența „Gaz. Trans.”

Din Câmpia, de lângă Măciu, Apr. 1891.

On. D-le Redactor! Șovinismul murdar al celor din capitala Kulturgyletului ardelenesc își revărsă odiul său și asupra noastră a sătenilor. Dacă cineva e îmbrăcat în haine domnesci și nu știe, ori nu are „plăcere” să țerguescă ungurese, năpârcele dau din umeri cu dispreț și se fac a nu ști, că cu limba ungurească n'ai ce veni dela Clușiu înocce mai departe decât până la marginile orașului, căci de aci înainte apucă în marea românească, prin care cu limba Kulturgyletului nu poți străbate, fără a nu căde în pericolul de a te îneca.

În piața economii își vând bucatele cu măsurile cele vechi (mărta mare à 22 cupe în greutate cam de 23 chile.) Cumpărătorii, cari de regulă sunt Jidovi, le măsură după calitatea bucatelor cu maza metrică, care face 4 merțe și 6 pănă la 8 cupe. Vândătorii țeran, nepricepându-se bine la cumpănă, de regulă sunt înșelați, și sub pretestul, că nu au măsurat bine acasă, li-se subtrag din bani. Ca să reclamezi, nu ai unde, căci niminea nu te ascultă în limba ta. Muntenii cu lemne, scânduri, ciobere și cofe își vând negoțul lor mai târziu, de cum își vând economii bucatele și astfel ei, pe când apucă la bani, sunt siliți să meargă la coferițe pentru a-și cumpăra bucatele de lipsă. Acelea i-le vând cu „litra” mai cu același preț, cu care și-a vândut economii merța cea mare. Toți dicu, că și ei vreau să câștig ceva, numai acela, care asudă totă vrea la arșița sôrelui, trebuie să păgubescă.

Apoi cel ce nu știe ungurese, cu greu pôte afla ori întreba ceva, căci la întrebarea românească, capeți răspuns „nem tudom”, ori pricepându-se ambii rău, te îndrumăză dela Ana la Caiafa și așa rătăcesce omul pe stradele Clușului câte 1/2 și până află pe acela, pe care-l caută.

Cea mai mare parte din clientela Clușului, care o formăză România, pleacă la Clușiu cu o și înainte de ziua de

mărturie, și acesta o facu din cauza depărțării; ajungu pôte de timpuriu în Clușiu, alții avându alte afaceri trebuie să rămână și pentru ziua următoare acolo; ar merge la un loc de recreație, — decât nu știi ungurese, nu ai unde, căci nu poți bea nici un pahar de bere ca să-ți tignescă fără de a nu auzi „néz az olá.”

Are Clușiiul amplexi, are advocați, are frumoasă inteligență românească și încă în stare bună materială. Am avut mare lipsă de o bancă națională românească și, spre onore fiă dicit, inteligența română din Clușiu, recunoscându această lipsă, se și grăbi a înființa banca „Economul”, carea pe mulți Români năcăjiți și lipsiți i-au scos și îi scote din ghiarile cămătarilor de altă nemă.

Acuma, din cauzele amintite mai sus se simte necesitatea de a se înființa în Clușiu o casină română, care să servescă ca loc de convenire pentru totu ce e românesc în Clușiu și juru. Apelămu la brava inteligență din Clușiu, tineru și bătrân, la totu ce e român, ca să ia inițiativa, și noi, cei din juru, ne vomu asocia, și după puteri i vomu ajuta. Uniți-vă în eugetă, uniți-vă în simțiri, și arătați, câtu de multu pôte unirea, concordia și buna înțelegere; faceți, ca să avem și noi Români dela sate un loc de convenire, de nutrire spirituală și corporală în preșere și dizele de mărturie, unde să putem conveni, întreba și consulta într'o cauză ori alta pe binevoitorii noștri, să putem mânca pe banii noștri o mănăcare în ticană și fără batjocură, să nu fim siliți a ne da banii pe falsificațiunile cele rele și jidovesce și prin consultări imprumutate să ne scim orientă, să aflăm calea și modul de a scuti și pe poporul nostru de înșelătoriile multe, la cari sunt espuși.

I. B. in G.

Dare de sémă.

(Fine)

Timișora, Aprilie 1891.

Lista Nr. 22, colectantă d-lu Ioană Budințianu, avocat în Bogșia montană au contribuit: Ioană Budințianu 5 fl., Dr. Aurel Opreanu avocat și Ioană Marcu docente în Bogșia montană câte 1 fl. total 8 fl.

Pe lista Nr. 24, a contribuit d-lu Iliă Trăilă avocat în Oravița 10 fl.

Lista Nr. 33 colectantă d-lu Nicolau Zigrea avocat în Oradea mare, au contribuit: Ieroteiu Beleşiu vicariu episcopesc 5 fl., Nicolau Zigrea și protopopul Toma Păcală câte 3 fl., Ioană Popu 2 fl., Teodor Filipu, Ioană Gentiu Ioană Groza referent constitorial și Iliă Moga câte 1 fl., Eutimiu Blaga și Mihai Vaida câte 50 cr. total 18 fl.

Lista Nr. 42 colectantă d-lu Rubin Patiu avocat în Alba-Iulia, au contribuit: căpitanul Visoia 5 fl., Rubin Patiu și Ioan Munteanu avocat, Alexandru Tordoșianu protopop, majorul Lupu, căpitanii Onciu, Jumanca și Bogdan, locotenentul Fleșieru, sublocotenentul Ciugudeanu, Baiăș și Cosgaria, Petru Cirlea comerciant și George Lasou econom câte 1 fl. total 18 fl.

Lista Nr. 46 colectantă d-lu Iliă Curescu în Caransebeș, au contribuit: Iliă Curescu 3 fl. 50 cr., Iliă Brăilă, Iosif Ionescu din Lupușnicu, Ioan Ionașiu și Ioan Lințiu câte 2 fl. Otto Popoviciu, Alexandru Balas-Lissa, Paul Povescu, Aurel Mariu, Toma Martinov Ioan Topal, Grigorie Vadrășiu, Ioan Popovici, Patriciu Drăgălina, Iuliu Musta din Glinboca, Andrei Ghidiu protopop, Iliă Mada, Ioan Hasambassa, Ioan Mihai, Aurel Nediciu, George Stanu și Marcu Jivanu câte 1 fl. George Popoviciu și Vasile Segercianu câte 1 fl. 50 cr. Paul Dimitrieviciu 50 cr. total 32 florini.

Lista Nr. 47 colectantă d-lu George Miclău, preot în Secușiu, au contribuit: George Miclău, Constantin Ișfan, Damaschin Mărgineanțiu și Șandor Weisz câte 1 fl. Simon Weisz și Damian Sebeșianu câte 50 cr. total 5 florini.

Lista Nr. 49 colectantă d-lu Dimitrie Iovița inginer în Buzeu, au contribuit: Dimitrie Iovița 13 franci și N. Neamțu 10 franci, total 25 franci, trimis 10 fl. v. a.

Lista Nr. 51 colectantă d-lu Toma Galetariu, proprietar în Cela, au contribuit: Toma Galetariu 20 fl. Michael Scheibling comerciant în Cela 10 fl., Alexandru Ciugudeanu proprietar în Cela, Demetriu Carabașiu notariu în Batta, Ambrosiu Jurnia preot în Batta și I. Miloșiu proprietar în Batta câte 2 fl. Terențiu Petroviciu preot în Cela, Demetriu Munteanu meseriaș în Cela și Virgil Tomiciu câte 1 fl. Ștefan Carabașiu învățător în Cela, Ioanichie Nestor învățător în Batta, Aurel Roxin, Laurențiu Barzu și Filip Dumitru câte 50 cr. total 46 florini 50 cruceri.

Lista Nr. 59, colectantă d-lu Gavril Selegianu, paroch în Checia română, au contribuit: Gavril Selegianu 2 fl. Lucretia Selegianu, Iulia Prohăb, Ladislau Szeremi și Ioan Waurich câte 1 fl., Dionisiu Barbulescu 50 cr., Iancu Itineanțu, Avram Popi, Andrei Aradeanu, Iancu Buni, și George Aradeanu câte 20 cr. Iova Aradeanu 10 cr. total 7 fl. 60 cr.

Totală sumă de bani cuprinsă în listele sus înșirate, face 377 fl. 10 cr., — este depusă spre fructificare la institutul de credit și economii „Timișana” pe libelul Nr. 596.

Pentru comitetul executiv:
Emanuil Ungureanu.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.”

(Serviciul biroului de coresp. din Pesta)

Geestemünde, 17 Aprilie. Acum e pe deplin constatată, că prin-

lcele Bismarck va veni cu socialistul Schmalfeld în balotagi (alegere restrinsă.) Nefind încă cunoscut rezultatul din 10 cercuri electorale mai mici, totuși în casul cel mai bun el nu va put schimba nimic în favoarea învingerei lui Bismarck, căruia i lipsesc pentru de a avea majoritate absolută, încă 1000 de voturi.

Hamburg, 17 Aprilie. „Hamburger Nachrichten” desminte împărțirea lui „Corriere di Napoli” despre întrevedere corespondentului său cu Bismarck în toate detaliile.

Budapesta, 17 Aprilie. Ca la 700 de studenți universitari au ținut o adunare referitoare la răspunsul ce voru să-l dea la memoriul tinerimei universitare române și au primit o rezoluție, care constată o mișcare numai în contra tinerimei universitare din România dicitu că este îndreptată în contra tendințelor memoriului acestora. Tinerimea universitară declară unanim și serbătorește atât în numele ei cât și în numele tinerimei maghiare dela școlile superioare ce s'au alăturat la ea, că voiesce să trăiască cu cetățenii de ori ce naționalitate conformu legii și datorinței lor, doresce dela ei numai atât, câtu să pôte pretinde în interesul lor propriu, și în interesul ideii de stat „maghiar”. În decursul adunării a vorbit și un universitar, de naționalitate română(?) anume Valér Mezini, (??)* care declară, că elu ca fiu al acestei patrii, condamnă ca atare, uneltirile junimei din Bucuresci, și e convins, că învinuirile despre prigonirea naționalităților și despre maghiarizarea forțată, sunt afirmări mincinoase, cari trebuiesc respinse. După terminarea acestor vorbe au urmat mai multe minute a plause.

*) Cine va fi așa de naiv să credă biroului de corespondență din Pesta, că un asemenea tineru, abstragându dela numele lui străin, ar put să fiă Român? — Red.

De aji încolo se va trimite diarul numai celor cari și-au reînnoit abonamentul.

Administrațiunea.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil interimar: Gregoriu Maior.

și secretarul general D-lu D. A. Sturdza, căci președintele Academiei, prințul Ioan Ghica, din cauza indispozițiilor, lipsea.

Cel dintăiu pahar închinat în sănătatea academicienilor a fost ridicat de M. S. Regele prin nise cuvinte venite din adencul inimei și pline de cele mai frumoșe și românești sântăminte.

La toastul M. S. Regelui au răspuns d-nii B. P. Hădeu, D. Sturdza și în fine d-lu G. Barițiu în nise cuvinte, cari au mișcat pe toți, închinându pentru îndelunga și fericita viață a laureatei noastre literate: **Domna Carmen Sylva.**

După cină oșpeții în frunte cu MM. LL. au trecut din nou în sala tronului unde se formase mai multe grupuri și M. S. Regele, Regina și Principele moștenitor onora cu prezența Lor acum pe un grup, acum pe altul, luându parte la conversațiunea asupra cestiunilor ce se prezentau.

Zăind, în calitatea mea de reporter-diarist, un grup, care imi deștepta mai mult curiozitatea de a auzi noutăți-literare și care se

compunea dintr'un distins bărbat de stat din Regat și din doi cunoscuți literați ardeleni, și anume, din d-nii D. A. Sturdza, Nicolae Densușianu și Ioan Bianu, la venirea M. S. Regelui, m'am apropiat și eu de acel grup, ca să dau cu urechia despre cele ce se vorbeau.

D-lu Sturdza prezintă din nou M. Sale pe domni N. Densușianu și Bianu. M. S. răspunde că-i cunoscea pe amândoi încă de mai nainte din lucrările d-lor literare.

Inscenându-se o interesantă convorbire literară, d-lu Sturdza aminti că cea mai mare cestiune literară de actualitate, este scrierea *Istoriei vechi a Românilor*, la care d-lu N. Densușianu lucrăză cu activitate de mai multu timp.

D-lu Densușianu, în termin respectuoși a espusă Majestății Sale, că partea acesta a *Istoriei* noastre este cea mai grea din toate lucrările noastre literare de până acum, fiindcă aci e vorba de descrierea unei epoce depărtate, care începe înainte cu 1800 de ani: *Colonizarea Daciei* și că de aceea

statul ar trebui să considere Istoria Românilor și a țerilor române ca o adevărată instituție națională, acordându studiilor istorice mai mult interes, deorece limba și *Istoria* noastră națională, nu pot fi egal tractate cu geologia, zoologia, botanica, mineralogia, chimia, fizica etc.

Noi, Români, urmă d-lu Densușianu, am început a face progrese literare și politice numai de când s'au început la noi studiile istorice; așa s'a întâmplat în Transilvania, așa s'a întâmplat în țerile române, cari au scăpat de grecism și de fanarioți numai de când a început noua școlă istorică, și așa s'a întâmplat în vechime și peste Dunăre, unde Ioanițiu, cunoscându încă tradițiunile originii sale romane, scria Papei Inocențiu III, că „noi suntem Români veniți dela Roma”, același Ioanițiu, dicit, care a întemeiat în peninsula Balcanică unu imperiu și care a căzut numai pentru că elementul român acolo a fost prea puțin numeros.

Espunerea acesta a D lui Den-

sianu am relevat-o fiindcă se părea cu atât mai importantă, cu cât mai anul trecut, eram să cădem în marea greșelă de a încredința catedra Istoriei noastre naționale dela Universitatea din Bucuresci unor străini speculanți în ale literaturii, cari facu *Istoria*, fără studii și *Gramatică*, fără a cunosce graiul poporului nostru.

O deosebită atențiune i-s'a acordat Părintelui protopop, Z. Boiu, din Sibiu, care din ordinul Majestății Sale Regelui a fost prezentat Majestății Sale Reginei, care a binevoit a se informa mai cu de-amăruntul despre mersul nostru literar în Ardél și Țera Ungurească.

În genere, atât M. S. Regele cât și M. S. Regina și Alteța Sa principele moștenitor, prin viul interesu cel arată pentru progresul nostru literar și politic au lăsat cele mai călduroșe impresii și neșterse amintiri în inimile academicienilor.

Filaretu.

Cursul pieteii Braşovului.

din 17 Aprilie st. n. 1891

Table with exchange rates for various currencies like Bancnote româneşti, Argintiu românesc, Napoleon-d'or, etc.

Cursul la bursa din Viena.

din 16 Aprilie a. c. 1891

Table with financial data from the Vienna stock exchange, including Renta de aur, Renta de hârtie, etc.

Table with various financial and economic indicators, including Amortisarea datoriei, Bonuri rurale, etc.

Avisul d-ilor abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunii să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal...

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și posta ultimă.

Totodată facem cunoscută tuturor D-ilor abonați, că mai avem din anii trecuți numeri pentru complectarea colecțiunilor „Gazetei“...

Administraț. „Gaz. Trans.“

ABONAMENTE

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription rates for Austro-Hungary: Pe trei luni (3 fl.), Pe șase luni (6 fl.), Pe un an (12 fl.).

Pentru România și străinătate:

Table showing subscription rates for Romania and abroad: Pe trei luni (10 fr.), Pe șase luni (20 fr.), Pe un an (40 fr.).

Abonamente la numerele cu data de Duminică.

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing Sunday subscription rates for Austro-Hungary: Pe an (2 fl.), Pe șase luni (1 fl.), Pe trei luni (50 cr.).

Pentru România și străinătate:

Table showing Sunday subscription rates for Romania and abroad: Pe an (8 franci), Pe șase luni (4 franci), Pe trei luni (2 franci).

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 1 Octombrie 1890.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predeală, B.-Pesta-Arad-Teluş, etc.) and train times.